

Симона Маринова

Домашните кучета

Кучетата (*Canis lupus familiaris*) са средно големи бозайници, подвид на вълците (*Canis lupus*), опитомен още от зората на човечеството.

Едни от първите домашни животни, кучетата се използват широко по целия свят и играят важна роля в ранните човешки селища. Така например се смята, че заселването на Америка от хората би било невъзможно без използването на впрегатни кучета за пресичането на Беринговия проток. Благодарение на специфичните им природни особености (остър слух, чувствително обоняние), кучетата се използват и за много други цели, като лов, в пасищното животновъдство, за храна и защита, като домашни любимци. Днес броят на домашните кучета по света се оценява на 400 милиона.

През 15-те хиляди години от опитомяването на кучетата са се обособили няколко регионални групи животни, чиито морфологични белези и поведение са формирани от окръжаващата ги среда и от техните функции. С придобиването на познания в областта на генетиката, хората започват започват целенасочено да създават породи кучета, приспособени за определени цели. При този процес се формират стотици различни породи, в резултат на което при кучетата се наблюдават повече поведенчески и физически вариации, отколкото при всяки друг сухоземен бозайник.

Домашните кучета наследяват сложна социална йерархия и поведение от техните предци вълците. Кучетата са стадни ловци със сложен набор от практики имащ връзка в определянето на позициите на всяко от кучетата в социалната йерархия. Използват различни пози, движевия и други средства за невербална комуникация, които разкриват състоянието на ума. Тези сложни форми на социално познание и комуникация могат да се дължат на тяхната подвижност, игривост и способността да се вмести в човешките домакинства и социално положение. Тези атрибути способстват кучета да изградят уникална

връзка с хората, въпреки че са потенциално опасни хищници на върха на хранителната верига.

Днес археолози и биолози са постигнали консенсус в определянето на приблизителната възраст на опитомяване на кучетата. Съществуват сигурни доказателства в това, че дивергенцията на генетичните различия между кучета и вълци започва преди около 15 000 години. Други приемат, че опитомяването е започнало по-рано. Не е известно дали хората насочено са опитомили вълка или линията на кучето не се е отделила еволюционно от тази на вълците, а опитомяването да е ускорило процеса. Последната теза е поддържана от биолозите Реймънд и Лорна Копингър. Според тяхната теория някои вълци са привлечени от поселищата на палеолитното население и тази привързаност е просто еволюционно обусловена.

Повечето хора обичат животните. Гледат кучета или котки като домашни любимци, но не винаги преценяват възможностите си да се грижат за тях. Да се грижиш за куче понякога не е толкова лесно, колкото си мислим. Кучето е като дете, което изисква непрекъснато внимание, грижи, лекарски прегледи, разходки, хранене, но разликата е в това, че животното не може да каже с думи от какво има нужда. Трябва да познаваш психологията на кучето, както на хората, невербалната комуникация - да разбираш от погледа и действията му какво ти казва и какво очаква от теб, в замяна на неговата преданост.

Направих едно малко проучване и сравнение между стопаните на животни във втория по големина град в Гърция – Солун и втория по големина град в България – Пловдив. Не само стопаните как се грижат за кучетата и изпълняват гражданските си задължения, но и с какво държавата им помага.

Нашите съседи са помислили за децата и животните си като са изградили отделни паркове за разходки на кучетата, отделни заграждения, където се пускат на свобода животните да играят заедно и места, обособени за деца. И двата парка са в непосредствена близост, но заградени с огради, стени и решетки, така че кучетата да не могат да излязат от обособеното пространство и да проявят агресия към невинни миновачи, а детските площадки са осигурени с подобно на трева, меко съоразение, в случай на падане и удар детето ще се размине с минимални наранявания.

Тази снимка е направена в един приличен квартал на гр.Пловдив, в централната част на града. На пръв поглед тази хубава зелена, чиста поляна изглежда чудесно. Наистина е приятно, че все още има такива места, на фона на всичките боклуци, които ни зариват ежедневно. Хората са успели да изградят приятно място, чисто и поддържано околблоково пространство, за което се грижат.

Ето как децата се възползват от приятната обстановка в квартала си. Но какво се забелязва на заден план? Тази жена разхожда кучето си. Разбира се. Нали няма къде другаде да изведе животното на разходка.. И какво се получава в крайна сметка, децата и кучетата играят и се разхождат на едно и също място. Хората, които се стараят да поддържат това пространство чисто, едва ли са много удовлетворени от разходката на жената с кучето, или може би от децата, които играят..? Така или иначе не става ясно това приятно място с каква цел е направено, но за сметка на това изглежда поддържано, за разлика от много други места в България и по света.

Докато тази симпатична жена разхожда кучето си покрай играещите деца, ето как нашите съседи - гърците се справят с този проблем.

Както се вижда на снимката, това е отделно заграждение, където кучетата с добър характер се пускат на свобода, тичат, играят, стопаните им ги надзират. Това е една възможност както за кучетата да поиграят, така и за хората да общуват помежду си, да създават приятелства и да се разтоварват от ежедневиите грижи.

Забелязах, че хората там винаги носят със себе си торбички или хартия, за да почистват след кучетата си. Те се грижат не само за нуждите на домашните си любимци, но и за околната среда и обществото. Смятам, че всеки стопанин трябва да излиза на разходка с кучето си, със съзнанието на добър гражданин и да не замърсява допълнително, достатъчно мръсната заобикаляща ни среда.

Защо да почистваме фекалиите на кучето си по време на разходка? Ето няколко причини: Първо заради хигиената на населеното място. Представете си колко е "приятно" да стъпите в кучешко "ако" на улицата или в парка. А представете си че детето ви или внучето ви се изцапа с кучешки изпражнения. Второ поради опасността от предаване на болести на животни и хора. Вие ще кажете – моето куче е здраво. Да, но опасности има. Ето няколко примера: Опасност от пренасяне на паразитни заболявания. Повечето собственици на кучета обезпаразитяват с таблетки любимците си веднъж на три месеца. таблетките не са ваксина, те имат действие само няколко часа, така че още на следващия ден кучето може да се зарази пак от околната среда. Само три седмици след даването на таблетките в кучето отново могат да се развият различни видове възрастни паразити, които отделят яйца чрез фекалиите. Паразитите яйца са изключително устойчиви на атмосферни влияния и дълго време стоят в градинките, в уличния прах, полепват по козината на кучетата и по подметките на хората и са потенциална опасност. Не случайно в хуманната медицина наричат ехинококозата (кучешката тения при хората) "болест на мръсните ръце", което означава, че околната среда е достатъчно замърсена за

да се зарази човек дори без пряк контакт с куче. Много от пострадалите от това опасно заболяване не могат да си спомнят за контакт с куче, което е показател за замърсеността на околната среда. Друг факт: яйцата на някои видове глисти (*Ancylostoma* spp., *Uncinaria stenocephala*) през топлите сезони се излюпват в почвата до микроскопични ларви. Тези ларви имат способността да пробиват кожата на хора и животни и така да ги заразяват.

Ако някой смята, че кучешките фекалии са полезна тор за градинките и парковете, нека да си представи какво може да се случи с кучето му, ако то, уморено, легне за пет минути на някоя заразена с ларви полянка в топъл слънчев ден. Доста вероятно е ларвите да проникнат през кожата на кучето и да го заразят, нанасяйки поражения върху здравето му. Или още по зле ако човек се разхожда бос или също си полегне на полянката. Може би повечето хора не знаят, че това е основната причина на плажовете да не се допускат кучета. Все пак там хората се разхождат боси и лежат голи по пясъка.

Ако тези причини да почистваме след кучето си не са достатъчни, нека се замислим защо в градовете от западния свят, които изумяват българските туристи с чистотата и подредеността си, има специални места, където кучетата ходят по нужда, защо във всеки магазин се продават лопатки, торбички и други средства за почистване, защо общините на тези градове налагат жестоки глоби за неспазване на чистотата. Например в Кьолн, ако куче бъде хванато на "местопрестъплението" на детска площадка или непозволено място, глобата за собственика е 200 евро. Не можем да твърдим че за ужасната мръсотия са виновни главно общините и службите по почистването. Трябва всеки да даде своя принос.

За да си добър стопанин на домашно куче, то не трябва само да се разхожда по два – три пъти на ден. Както хората, така и животните имат своите биологични нужди. До определена възраст кучето трябва да се храни по два-три пъти на ден, след като порасне, само по веднъж и то не с човешка храна, а специална, подходяща за неговия организъм и развитие. За да бъде здраво, кучето има нужда от балансирана диета, прясна вода на воля, физически упражнения и редовен режим на хранене, изцяло съобразен с възрастта му, породата и нивото на активност. Много хора не се съобразяват с това и подхвърлят на кучетата си от масата каквото има, не им създават навици, не ги контролират, не ги възпитават. Както казах, кучето е като детето, ако в ранна възраст не му се изградят навици, то в последствие това става още по-трудно и дори невъзможно. Този фактор зависи също и от породата на кучето, някои са по-податливи на дресировка от други, дори в напреднала възраст. Дребните породи кучета могат да задоволят нуждата си от физически упражнения само в къщата или двора, но по-едрите породи имат нужда от няколко разходки през деня и от седмично време за свободна игра.

Разбира се, не всеки има средства и време да се грижи пълноценно за кучето си и да му осигури нужните храни и внимание, в такива случаи се питам, защо изобщо хората се наемат с ангажимент като този, да отглеждат домашни любимци. След като не можеш да се грижиш за себе си дори, защо да измъчваш невинно животно?

Друг фактор, важен за развитието и здравето на кучето са редовните прегледи при ветеринар, поставянето на необходимите имунизации в определената възраст и времеви период, обезпаразитяването, издаването на паспорт и вече задължителният микрочип под кожата на врата на кучето. Тези

мерки се предприемат както за здравето на кучето, така и за сигурността на хората. Ако не се полагат нужните грижи и не се отделя достатъчно внимание на кучето, както и умишленото озлобяване на животното, с цел то да стане пазач или просто за забавление, може да доведе до сериозни последици за стопаните и обществото. Например, ако едно домашно куче нападне някой случаен човек, то отговорност за това носи стопанинът. Ако кучето не е ваксинирано или няма паспорт, с който стопанинът да удостовери имунизациите, той може да бъде подведен под съдебна отговорност за действията на неговото куче и бездействието от своя страна. Също така вероятността кучето да е заразено и да предаде заразата си на охапваният човек е много голяма. Не само стопанинът ще бъде съден, но и животът на другият човек е в опасност.

Кучешките социални системи са много близки до човешките. Кучетата живеят в големи семейни групи; грижат се заедно като група или семейство за потомството; те кърмят малките си преди да им дадат полутвърда и после твърда храна; използват играта като форма на развитие на социални умения; комуникират активно гласно и безгласно, и, най-важното, те имат социална система, която е основана на принципа на уважението към другите. Битки за първенство/позиция, или за контрол, са изключително редки сред дивите каниди като вълците например. Освен в случаите, когато се касае за ненормални социални условия, повечето човешки социални отношения са основани на преговаряне и уважение към другите, отколкото на насилие. Йерархиите основани на подчинение, означават, че индивида, на когото другите се подчиняват, може да бъде различен в зависимост от социалните условия. Статута и обстоятелствата не са абсолютни. Например, в човешкото общество, едно дете се подчинява на изсикванията на родителите си, но същото дете може да бъде лидера на детската площадка и децата там се подчиняват на него. Кучетата се държат по подобен начин. Много е писано за това, че кучетата приемат човешките семейства като тяхната глутница. Въпреки че сравнението с глутница не е точно, кучетата са социални и очакват от хората правила, гледат към тях за насоки. Много често кучета, които спрат да правят това, или никога не са го правили, стават проблемни.

Всички социални животни си създават някаква структура от правила. Тази структура им позволява да общуват едно с друго. Понеже кучетата толкова приличат на хората в много отношения, и често вникват и внимават в думите, които изричаме, се смята че добре се вписват в човешката система от правила. Малките кученца всъщност се нуждаят от насочване как да правят това, а проблемните кучета трябва да имат постоянна, доброжелателна, грижовна структура от правила, която ясно да им бъде обяснена. Ако кучето знае правилното поведение, което ще му донесе вниманието на неговите хора, това куче ще е възприемчиво за ръководене, за подчинение. Това е форма на дисциплина. Хората често бъркат дисциплината с насилието. Тази програма трябва да бъде изпълнявана без насилие и без физическо наказание. Малтретираните кучета (системно наказвани физически), или се научават да не зачитат наказанието, или го търсят, защото то може би е техния най-чест контакт с хората. Целта на тази програма е да постави основите на добрите взаимоотношения между стопанина и кучето, и да научи кучето, че то постоянно трябва да се подчинява и да уважава хората, за да получи внимание. Това се прави по безопасен, грижовен, пасивен начин и често се оказва по-трудно, отколкото стопанина очаква да е.

Изводът е, че трябва да сме както добри стопани, така и да мислим за опазването на околната среда. Да отдаваме необходимата обич и грижи на кучето си, да го възпитаваме и дресируем, така че, когато го изведем на разходка да сме спокойни, че няма да налети на някой човек, ако това случайно се случи, да сме сигурни, че животът на този човек не е застрашен; да го храним по подходящ начин и винаги да почистваме след него. От друга страна държавата може да допринесе, като отдели средства за изграждането на места, където да се разхождат и пускат домашните любимци, както и безопасни детски площадки.

Ето един пример за щастливи кучета и спокойни стопани. Собствениците на тези животни не се страхуват, че те могат да избягат, да се сбият или да нападнат някого. Първо, защото те са дресирани, възпитани и отгледани с любов, неагресивни кучета, второ защото се намират в „кучешки парк“, предназначен именно за техните нужди и разходки, и трето, защото стопаните са сигурни в лоялността на кучето си.

Може би, ако се създаваха повече такива паркове навсякъде по света, животът и отглеждането на кучетата щеше да е много по-лесен за стопаните им. По-малко хора щяха да се страхуват като видят срещу себе си куче, по-малко кучета щяха да са агресивни, защото всяко живо същество има нужда от социални контакти, околната среда щеше да е поне мъничко по-чиста, ако хората почистваха след кучетата си, децата щяха да играят на площадките без да се страхуват дали няма да настъпят нещо неприятно и по-малко зарази щяха да са заплаха за хората и животните.

В ЧУЖБИНА:

Тези хора не ги е страх, че кучето ще ги нападне, както спокойно си карат по велоалеята...

Тези майки не се страхуват, че децата им ще бъдат нападнати от безнадзорно куче, или че ще се изцапат с кучешки изпражнения, докато си играят...

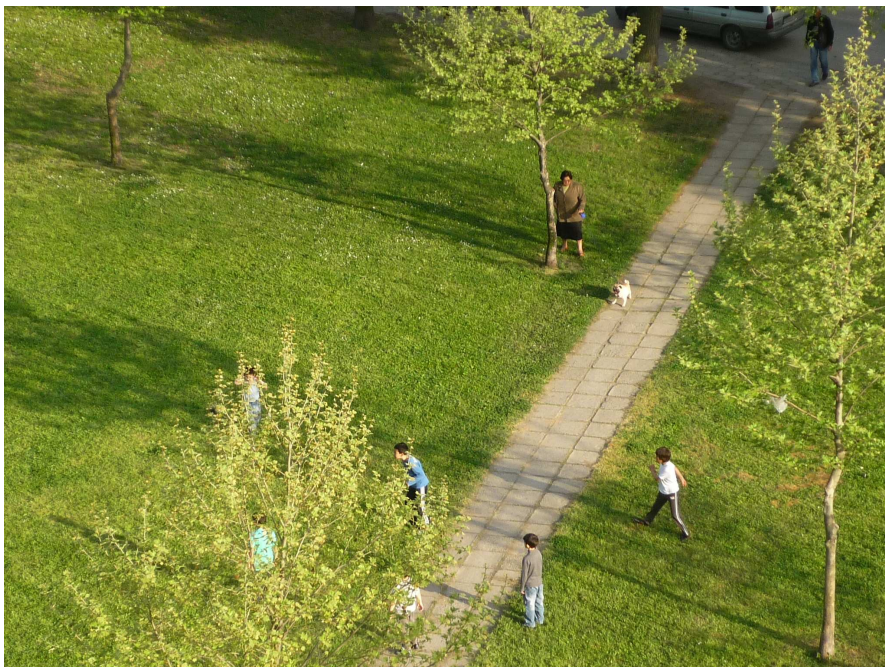
Ето тази градинка разделя паркът за кучета и детската площадка....

Така трябва да изглеждат и българските паркове....

Така, аз се доверявам на моето куче и на себе си....
В БЪЛГАРИЯ:

Тук играят българските деца

и кучета...

2011 г.